

Hvordan holde tritt med tiden i en historisk ordbok som også beskriver samtiden?

Carina Nilstun

Det Norske Akademis ordbok

Det Norske Akademis ordbok (NAOB) er en historisk ordbok som beskriver bokmålet og riksmålet fra tidlig 1800-tall frem til i dag. NAOB er også en litterær ordbok, slik at artiklene er bygget opp ut fra den bruk som finnes i skriftlige kilder. Dessuten er NAOB også en samtidsordbok – artiklenes hodeopplysninger følger dagens språk (med tanke på staving, bøyning og uttale), og de redaksjonelle eksemplene tilhører alltid nåtiden. NAOB er i sin opprinnelse en resepsjonsordbok, men kan, gjennom sin nåtidsinnretning, også brukes som produksjonsordbok.

Skal NAOB fungere som samtidsordbok, må man sørge for at nytt ordstoff kommer inn på alle nivåer: nye ord, nye uttrykk og nye betydninger. Videre må sitater fra nåtiden tas inn uten særlig forsinkelse og i et omfang som monner i en base med over 300 000 sitater. I Norge ligger det meste av bøker utgitt frem til år 2000 digitalt og fritt tilgjengelig på Nasjonalbiblioteket (www.nb.no), men hva med de siste 21 årene? Vi kan ikke nøye oss med sitater fra aviser og tidsskrifter når vi skal vise språket i bruk for de siste tiårene. Det er lett at NAOB fremstår som tilbakeskuende med den store mengden sitater fra Ibsen og andre 1800-tallsforfattere som stammer fra Norsk Riksmålsordbok. NAOB-redaksjonen ønsker i de kommende årene å legge enda større vekt på å få inn ny litteratur tidlig.

I dette foredraget vil jeg vise hvordan NAOB-redaksjonen arbeider for å ha på plass et representativt utvalg av ny litteratur allerede i utgivelsesåret og drøfte hvordan man kan legge opp et slikt arbeid med lavest mulig ressursbruk, men med størst mulig effekt.

Nøkkelord: praktisk leksikografi; litterær ordbok; leksikografisk metode.